

Det 1000 år gamle hitech-tag

Tækkespån er brugt siden vikingetiden, men genopdages nu til prestigebyggerier og af træbyggeriets trendsættere.

Af Michael Rughede

De rige gør det, de kendte gør det, de smarte gør det og de miljøbevidste gør det - bruger tækkespån til taget og facaden på deres ydmyge boliger. Spånene er blevet et hit, når byggeriet skal være eksotisk og underspillet elegant, hvad enten det er i et træbyggeri a la amerikansk bjælkehus eller i et byggeri, der samler stål og spån i en eksklusiv designer-cocktail.

- Der er flere arkitekter og bygherrer, der har fået øjnene op for, at det gamle materiale er super holdbart og samtidig velegnet til at skabe kontraster mellem nyt og gammelt f.eks. mellem stål og træ. Samtidig kan spånene lægges meget fleksibelt, så de følger fremspring og krumninger, siger Jens Glistrup, der er indehaver af Starup Øko-Træ. Han melder om stor vækst i efterspørgslen efter spån til både renovering og nybyggerier. Firmaet har nyligt leveret tagspån til store sommerhuse i multi-million kroners klassen og til parcelhuse, hvor ejerne vil have noget helt specielt, både hvad angår udseende og unikke materiale egenskaber.

I udlandet har stjernearkitekten Norman Foster opført et luksushotel i Schweiz med facade i tækkespån og i Danmark arbejder f.eks. det århusianske arkitektfirma Schmidt, Hammer og Lassen ligeledes med spån på facaderne. På DR-Friland har man også et godt øje til tække- og facadespån som byggemateriale, så spån tiltaler både jetsættet og økologerne. Begge grupper er trendsættere, så jagten på spånene er allerede skudt i gang.

Super-holdbart materiale

Træspån er ikke en ny opfindelse. Man kender dem fra byggerier i vikingetiden og ser dem i dag især på gamle vindmøller, kirketage, lader mv.

- Træspån er noget af det mest robuste og holdbare, man kan tænke sig. På Bornholm har man spåntage der er op til 150 år gamle, siger Jens Glistrup, der har leveret nye spån til restaureringen af Ols kirke.

- Afhængigt af det træ, man vælger er træspån således meget vejrbestandige. Samtidig er de meget modstandsdygtige overfor brand og de er ekstremt solide, fortæller Jens Glistrup, der gerne beviser de flotte ord med "brostens-testen", der minder om at slå Katten-af-tønden.

- Du kan lade en stor tømmer kaste med en brosten på en facade eller et tag lavet af spån, og jeg skal garantere for, at han bliver træt af kaste, før træspånene bliver ødelagt, lover Jens Glistrup, der også gerne fremhæver spånernes brandegenskaber.

- Man skulle tro, at spånene hurtigt ville futte af, hvis de blev udsat for ild, men de holder stand mod flammerne rigtig længe. Derfor er spånene også MK-godkendte til klasse T tagdækning. Det betyder, at et tag af spån er lige så brandfast som et tegltag, siger Jens Glistrup, der især hylder akacie-træet som et superstærkt materiale.

- Nordmændene bruger meget aspe-træ til spånene, men det dur ikke i Danmark fordi, der er fugtigere end i Norge. Til gengæld er akacietræ suverænt til det danske klima og faktisk bedre end egetræ, siger Jens Glistrup, der får produceret sine spån fra savværker i Danmark, Sverige og Polen.

Til Faktaboks

Tagspån lægges i lag, der 'overlapper' tre gange. Spånen er 50 cm. lang og varierer med 4 mm tykkelse i toppen til 20 mm i bunden og variere i bredden med 70-150 mm.

Taget lægges op på lægter ovenpå et almindeligt undertag, hvor spånene placeres så de overlapper sideværts med ca. 2,5 cm.

Spånene fra Starup Øko-Træ fremstilles i akacie, eg, lærk og pommersk fyr. Et ubehandlet spåntag i 45 graders hældning i fri luft holder i 90-100 år når det er af akacietræ, 70-80 år i eg, 40-50 år i lærk og 30-40 år i fyr.

Tjærebehandling forlænger levetiden. Afhængig af træsort koster træspån 328-216 kr. ex. moms pr. kvadratmeter fra savværket.